

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kirjallinen lausuntopyyntö
11.11.2025 / HE 112/2025 vp

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle yleistukea koskevaksi lain-säädännöksi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä aluehallintovirasto) ilmoittaa lausuntonaan seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi työttömyysturvalakia ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä 30 muuta lakia. Esityksen mukaan työttömyyden perusteella maksettaisiin yleistukea, jolla tarkoitetaan työttömyyden aikaisen perustoimeentulon turvaamiseksi tarkoitettua tukea. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin säätämällä yleistuen saajalle järjestettävistä työnhakukeskusteluista. Lisäksi lakiin tehtäisiin yleistukilain säätämisestä ja työttömyysturvalain muuttamisesta johtuvat muutokset.

Aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esityksestä. Aluehallintovirasto lausuu esityksestä työvoimapalvelujen ja työttömyysturvan valvonnan näkökulmasta.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
PL 5, 13035 AVI, Wolffintie 35, 65101 Vaasa

puh. 0295 016 000
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Jyväskylän toimipaikka
Vapaudenkatu 58

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

Vaikutukset aluehallintoviraston toimintaan

Aluehallintoviraston lausuntopalautteen perusteella esitystä on täydennetty aluehallintoviraston roolilla nykytilaa koskevassa jaksossa järjestämislain osalta. Nykytilaa koskevassa jaksossa todetaan, että työvoimaviranomaisten laillisuusvalvonta kuuluu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto käsittelee järjestämislaissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut.

Aluehallintovirasto katsoo, että esityksessä aluehallintoviraston valvojan roolia työvoimaviranomaisten ja KEHA-keskuksen tehtävien osalta on käsitelty suppeasti. Esityksessä ei ole käsitelty vaikutuksia aluehallintoviraston toimintaan.

Aluehallintoviraston tehtävä on uusi ja pysyvä laillisuusvalvonta-tehtävä 1.1.2025 alkaen. Tehtävästä säädetään laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, jäljempänä järjestämislaki) 25 ja 26 §:ssä sekä työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 4 d §:ssä. Valvontatehtävät siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon 1.1.2026 alkaen. Edellä mainittuihin lakeihin on tehty muutokset Lupa- ja valvontaviraston toimivallan osalta.

Aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisesti keskitetysti työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta julkisten työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien (ml. työttömyysturva) osalta sekä KEHA-keskusta, kun se hoitaa työttömyysturvalain mukaisia tehtäviä. Aluehallintovirasto antaa myös valvontaan liittyvää ohjausta lainmukaiseen toimintaan ja hyvän hallinnon mukaiseen menettelyyn.

Valvontatehtävät sisältävät järjestämislain 25 §:n nojalla myös aluehallintoviraston omasta aloitteestaan tekemän valvonnan, johon voi sisältyä tarkastuksia. Valvontaa suunnataan palveluihin ja menettelyihin, joiden saatavuudessa tai oikea-aikaisuudessa on

vakavimpia puutteita tai poikkeamia. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan valvontatoiminnan pääpainon tulee olla viranomaislähtöisessä, oma aloitteisessa valvonnassa, jotta myös heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden yhdenvertaisten palvelujen saaminen varmistetaan. Valvontasuunnitelman mukaisesti aluehallintovirasto seuraa jatkuvasti ja säännöllisesti työvoimaviranomaisten ja KEHA-keskuksen työttömyysturvan käsittelyaikoja. Seuranta tehdään kvartaaleittain. Lisäksi suunnitelmakaudella tarkastellaan erityisesti työvoimaviranomaisten ja KEHA-keskuksen välistä toimivallan jakoa työttömyysturva-asioiden hoitamisessa.

Koska valvontatehtävät ovat uusia lain muutosten vaikutusta suhteessa aluehallintovirastossa vireille tuleviin asioihin ja valvontatehtävien resursointiin seurataan aktiivisesti. Aluehallintovirastolle on 1.1.2025 alkaen voinut tehdä työvoimapalvelujen kantelun tai työttömyysturvan kantelun. Kantelut käsitellään kahdessa eri työjonossa käsittelyn sujuvoittamiseksi. Vuonna 2025 saapuneista kanteluista noin 60 %:a on ollut työvoimapalvelujen kanteluita ja 40 %:a on ollut työttömyysturvan kanteluita. Työnhakijan palveluprosessia koskevat kantelut, joihin usein liittyy myös työttömyysturva-asia, ovat olleet suurin aiheyrhmä. Keskeistä kanteluasioissa ovat olleet epäselvyydet asiointissa ja sovituissa toimissa sekä toimivalta ja moninkertainen selvittämisprosessi työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen toimesta.

Kanteluasioiden määrä on kasvussa. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilujen noin neljän toimintavuoden aikana, aluehallintovirastoon tuli noin 200 kantelua. Aluehallintovirasto on ennakoanut ja määrä on toteutumassa, että yksistään vuonna 2025 vireille tulisi sama määrä kanteluita kuin kuntakokeilujen toiminnan aikana yhteensä. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan jatkossa työnhakijan palveluprosessiin etenkin ehdotettua yleistukea saavien osalta kaavaillut muutokset voivat edelleen lisätä kantelujen määrää ja tämä vaikuttaa myös aluehallintoviraston toimintaan ja resurssiin.

Työvoimapalvelujen valtakunnallinen asiakastietojärjestelmäkokonaisuus

Esityksen jaksossa vaikutukset työvoimaviranomaisiin ja KEHA-keskukseen todetaan, että esitettyjen muutosten myötä asiakastietojärjestelmää tulisi kehittää vastaamaan niitä edellytyksiä, joita esitetyn mukaisten yleistuen työnhakukeskustelujen järjestäminen työvoimaviranomaisilta edellyttäisi. Arvion mukaan esitettyjen muutosten edellyttämä asiakastietojärjestelmän kehitystyö pitää sisällään maksajarajapintaan, asiakaskohtaisiin työttömyysetuuden kertymätietoihin, työvoimapoliittisiin lausuntoihin ja muihin työttömyysturvaan kuuluviin toimenpiteisiin tehtäviä muutoksia.

Aluehallintoviraston tekemä valvonta painottuu jälkikäteiseen valvontaan. Esitetyt muutokset työnhakijan palveluprosessiin tuovat myös lisää tarkistettavia asioita työvoimaviranomaiselle. Tämän vuoksi on tärkeää, että asiakastietojärjestelmää kehitetään asianmukaisesti. Asiakastietojärjestelmästä tulisi jatkossa selkeästi ilmetä esimerkiksi aktivointijakson käynnistymisen määrittävien maksupäivien täyttymisen ajankohta.

Järjestämislain 120 §:n sisältämä velvollisuus käyttää asiakastietojärjestelmää päivittäisessä työssä mahdollistaa myös sen, että järjestelmään tallennetuista tiedoista ja kirjauksista voidaan myös jälkikäteen luotettavasti tarkistaa, että työnhakijan palveluprosessi ja työvoimapoliittisten edellytysten selvittäminen ovat edenneet lain mukaisesti.

Lopuksi

Aluehallintoviraston lausuntopalautteessa esittämiä huomioita on muutoin lisätty perusteluihin.

Ehdotettu yleistukilaki sisältää useita viittauksia työttömyysturvalakiin. Aluehallintoviraston toimivaltaa ei ehdotetussa yleistukilaissa mainita. Aluehallintovirasto toteaa, että sen toimivalta valvojana on

johdettavissa järjestämislain ja työttömyysturvalain säännöksistä. Aluehallintoviraston (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontaviraston) toimivalta ja rooli olisi kuitenkin hyvä käydä selkeämmin ilmi ehdotetun yleistukilain säännöksistä samalla tavalla kuin työttömyysturvalaissa on säädetty.

Johtaja

Leena Laajala

Yksikön päällikkö

Marjaana Sauvola-Lukkari

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmevin tavoin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 5, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.lansi@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja LSSAVI/22172/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/22172/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Sauvola-Lukkari Marjaana 10.11.2025 10:25

Ratkaisija Laajala Leena 10.11.2025 12:02